

Primární právo EU – zřizovací smlouvy

1. **Pařížská smlouva** (o zřízení **ESUO**) (podeps. 1951/v platnost 1952),
- 2.-3. **Římské smlouvy** (o zřízení **EHS a Euratomu**) (1957/1958)
(dnes místo EHS - **SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EU**, EURATOM zachován)
4. Úmluva o společných orgánech (Slučovací smlouva) (1965/1967),
5. **Jednotný evropský akt** (1986/1987),
6. **Maastrichtská smlouva o Evropské unii** (1992/1993), dnes **SMLOUVA O EU**
7. **Amsterodamská smlouva** (1997/1999),
8. **Smlouva z Nice** (2000/2003),
9. Smlouva o **ústavě pro Evropu** (Ústava EU) - podeps. 2004, nevstoupila v platnost,
10. **Lisabonská smlouva** (2007/2009).

+ smlouvy rozpočtové a smlouvy o přístupu nových členů

Spojené království Velké Británie a Severního Irsku vystoupilo k 31. lednu 2020

Současný stav smluv primárního práva

I. Smlouvy základní, trvale platné:

1. Smlouva o fungování EU (býv. Smlouva o založení EHS/ES)

2. Smlouva o EU (Maastrichtská)

(3. Smlouva o EURATOMu)

II. Smlouvy revizní, jejichž funkce končí zapracováním jejich obsahu do smluv základních:

= všechny ostatní (*Slučovací smlouva, Jednotný evropský akt, Amsterodamská, Niceská, Lisabonská*)

(na tyto smlouvy se již dnes neodvoláváme, jsou zapracovány do smluv základních, mají dnes již jen historický význam)

III. Všechny přístupové smlouvy a smlouva o vystoupení GB

Smlouva o Evropské unii

- **koncepční otázky EU**
- činnost EU: jen v oblasti vnější činnosti Unie včetně společné zahraniční a bezpečnostní politiky
- **I** Úvodní ustanovení (hlava I) - zásada svěřených pravomocí EU, strukturální změny EU (sukcese), stejná právní síla SEU a SFEU, hodnoty a cíle, loyality, lidská práva
- **II** Demokratické zásady (zastupitelská a přímá demokracie, národní parlamenty)
- **III** Nejzákladnější ustanovení o jednotlivých orgánech EU (rozvedeno dále ve SFEU)
- **IV** Posílená spolupráce
- **V** Velmi rozsáhlá hlava V - vnější vztahy EU - pozůstatek bývalého II. pilíře EU (rozved. ve SFEU)
- **VI** Právní subjektivita, postupy pro přijímání změn Smluv, členství, přílohy.

Smlouva o fungování EU

• Týká se vlastní věcné činnosti EU.

- Člení se na části a dále hlavy.
- 1. Typy **pravomocí EU** (nikoli pravomoci samotné, které jsou upraveny jednotlivými ustanoveními po celé Smlouvě).
- 2. **Zákaz diskriminace**
- 3. **Nejrozsáhlejší - vlastní typická činnost EU – úprava integrace**
  - - vnitřní trh a základní svobody
  - - prostor svobody, bezpečnosti a práva
  - - hospodářská soutěž
  - - jednotlivé politiky
- 4. Přidružení zámořských území
- 5. **Vnější činnost Unie** - kromě zahraniční a bezpečnostní politiky, tj. obchod, rozvojová spolupráce, ustanovení o mezinárodních smlouvách aj.
- 6. **Institucionální a finanční** ustanovení:
  - - podrobná ustanovení o orgánech
  - - rozpočet EU
  - - posílená spolupráce
- 7. Závěrečná ustanovení

Přílohy Smluv – protokoly a prohlášení

- **PROTOKOLY = DOPLŇKY SMLUV – nedílná součást Smluv (37)**
- Protokol (č. 1) o úloze vnitrostátních parlamentů v Evropské unii
- Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality
- Protokol (č. 3) o statutu Soudního dvora Evropské unie
- Protokol (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky
- Protokol (č. 6) o umístění sídel orgánů a některých institucí, subjektů a útvarů Evropské unie
- Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie
- Protokol (č. 12) o postupu při nadměrném schodku

Hodnotový základ EU (čl. 2 SEU)

- **úcta k lidské důstojnosti,**
- **svoboda,**
- **demokracie, rovnost,**
- **právní stát a**
- **dodržování lidských práv**
- *+ společnost vyznačující se*
- *pluralismem,*
- *nepřípustností diskriminace, rovností žen a mužů,*
- *tolerancí,*
- *solidaritou,*
- *spravedlností*

Nově přijímaný stát: tyto hodnoty a demokratický politický systém, odpovídající ekonomická úroveň

Zásada loajality

- (Článek 4 SEU)
  - EU ctí
    - rovnost členských států (?)
    - národní identitu (politické a ústavní systémy, samospráva)
    - respektuje základní funkce státu
  - **LOAJÁLNÍ SPOLUPRÁCE:**
    - **pozitivní** (učiní všechna opatření k plnění závazků z primárního i sekundárního práva)
    - **negativní** (zdrží se všech opatření ohrožujících dosažení cílů Unie)
- + národní identita (viz další prezentace)

1. Rozmanitost v EU

- **Integrace musí odpovídat zájmům všech členských států**
- Stanoviska jednotlivých členů ohledně **dílčích otázek integrace** se mohou lišit z důvodu jejich specifických zájmů.
- **Obecný důvod Brexitu:** *pocit, že účast v integračním systému přináší Británii **více nevýhod než výhod***
- Postupné rozšiřování Unie (dnes 28 členů) a prohlubování integrace po věcné stránce: EU je stále více **heterogenní**
- **Ztrácejí členské státy kontrolu nad EU ?**

Vystoupení z EU

- * **nově článek 50 Smlouvy o EU - jednostranný projev vůle**
- * přetrvávající suverenita členského státu
- * forma realizace: **mezinárodní smlouva = dohoda o vypořádání**
- * dvojí význam nové úpravy:
  - a) politický - deklaruje právo na vystoupení - členství není *věčný a neměnný závazek*
  - b) právní - stanoví *právní modality vystoupení z EU*
- * **eliminace nepříznivých následků: vstup do Evropského sdružení volného obchodu - Evropský hospodářský prostor (??)**
  - Grónsko (1985)
  - Velká Británie (2019) **neexistuje institut vyloučení z EU**

Článek 50 Smlouvy o EU

- 1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy **může rozhodnout z Unie vystoupit.**
- 2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, **oznámí svůj záměr** Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem **dohodu o podmínkách jeho vystoupení,** s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. ...Tuto dohodu uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
- 3. Smlouvy (SEU, SFEU) přestávají být pro dotyčný stát použitelné **dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost,** nebo, nedojde-li k tomu, **dva roky po oznámení** podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o **prodloužení této lhůty.**
- 4. Člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, se nepodílí na jednáních ani rozhodnutích Evropské rady nebo Rady, která se jej týkají. ...

Nový vstup do EU

- 5. Pokud stát, který vystoupil, požádá o nové přistoupení, podléhá tato žádost postupu podle čl. 49 (tj. standardní postup přijímání nových členů).
- Rozsudek SDEU 621/18: ***Rozhodnutí o vystoupení lze vzít zpět do doby než vstoupí v platnost dohoda o podmínkách vystoupení, resp. do 2 let od oznámení vystoupení.***

Možná řešení po vystoupení

- členství v EHP („norská varianta“)
- dvoustranné dohody („švýcarská varianta“)
- úplně zvláštní režim
- „tvrdý“ Brexit (žádné vztahy)

- Brexit: chybí jasné informace, tiskové zprávy jsou zmatené a nesrozumitelné

- SPECIFICKÝ A PRAKTICKY NEŘEŠITELNÝ PROBLÉM: HRANICE MEZI SEVERNÍM IRSKEM (mimo EU) A IRSKOU REPUBLIKOU (členem EU)

HRANICE MEZI SEVERNÍM IRSKEM (mimo EU) A IRSKOU REPUBLIKOU (členem EU)

Irská hranice

Irská hranice

Dohoda o vystoupení

„Irská pojistka“